

Styrets årsberetning 2020

Narviksenteret

Nordnorsk stiftelse for historieformidling,
menneskerettigheter og fredsbygging

Org. Nr. 994 617 834

Innledning

Driftsåret 2020 ble svært uvanlig, preget av store nedturer og en uforutsigbar verden. Pandemien rammet alle deler av verden hardt og i perioden mars-mai var det lock-down og full nedstengning som gjaldt. Heldigvis fikk Norge kontroll til sommeren og sommerferien var preget av tilnærmet normal museumsdrift, selv om nesten alle gjestene snakket norsk. Med høsten kom den andre bølge som rammet hardt i andre deler av landet. I Narvik har vi vært heldige og arbeidsdagene har vært tilnærmet normale hele høsten, selv om det ikke var så mange å snakke med.

Vår kjerneaktivitet, formidling til skoler, er tilsvarende rammet. Det er stort sett skolene i nærområdet vi har nådd ut til. Vi har forsøkt mange muligheter, men har også hatt mange avlysninger.

Andre deler av virksomheten, dokumentasjon og forskning, har vært mindre rammet av pandemien, og har stort sett gått videre i vanlig tempo.

Det internasjonale samarbeidet, som i stor grad legger fysiske møter til grunn, har vært sterkt påvirket. Likevel har vi klart å videreføre alle påbegynte prosjekter og startet noen nye. Dette lover godt for fremtiden.

Staben i Narviksenteret har vist stor fleksibilitet og tilpasningsdyktighet i hele denne perioden og vi står igjen med mange gode tiltak og viser at beslutningen om å ikke permittere var riktig. Når en dør lukkes, åpnes en annen.

Styret og ledelsen skylder stor takk til de ansatte som har levert gode resultater i en krevende tid.

Narvik, 17.3.21

Sonja A. Steen
Styreleder

Per Arne Mikkelsen
Nestleder

Kjetil Jakobsen
Styremedlem

Rita Lekang
Styremedlem

Per Henrik Mørk
Styremedlem

Tor Gunnar Pedersen
Styremedlem

Marianne N. Soleim
Styremedlem

Eystein Markusson
Direktør

Styret

Styret

Leder	Sonja A. Steen
Nestleder	Per Arne Mikkelsen
Styremedlem	Kjetil Jakobsen
Styremedlem	Rita Lekang
Styremedlem	Per Henrik Mørk
Styremedlem	Tor Gunnar Pedersen
Styremedlem	Marianne N. Soleim
Første varamedlem	Tone Hågensen
Andre varamedlem	Tanja Ellingsen
Tredje varamedlem	Hilde Gunn Kristiansen

Ledelse

Direktør	Eystein Markusson
----------	-------------------

Styret holdt fem styremøter i 2020. Det ble behandlet 27 saker.

Virksomhetens art

Stiftelsen skal fremme kunnskap om og forståelse for fred, krigens lover, internasjonale konvensjoner og menneskerettigheter gjennom forskning, dokumentasjon og formidling med særlig fokus på krigs- og okkupasjonshistorien i Nordområdene.

Økonomi

Årsregnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling og resultat pr 31.12.2020 og utviklingen og resultatet av virksomheten i 2020. Det har ikke inntruffet ekstraordinære forhold eller vesentlige hendelser som påvirker årsregnskapet etter balansedagen. Fortsatt drift er lagt til grunn ved utarbeidelse av regnskapet.

I 2020 mottok stiftelsen kr. 10 331 000,- i statlig driftsstøtte. I tillegg ble det inntektsført kr. 5 166 432,- i øvrige tilskudd til driften. Løpende drift ga inntekter på kr. 2 895 491,- Driftskostnadene utgjorde kr.16 818 318,-. De største postene er knyttet til drift av krigsmuseet, avskrivninger av driftsmidler, reisekostnader knyttet til internasjonale prosjekter, og lønn og sosiale kostnader ved senteret og ligger på samme nivå som forrige år. Overskuddet på driften ble kr.1 574 605,-. Årsresultatet ble et overskudd på kr.1 591 123,- som overføres til annen egenkapital.

Overskuddet ble relativt høyt på tross av korona-krisen. Dette skyldes at umiddelbart etter at pandemien brøt ut ble aktiviteten tatt ned for å tilpasses den nye situasjonen.

Staten valgte å kompensere for bortfall av billettinntekter med kr. 1 000 000,-, men siden dette vedtaket kom 15.12.20 var det ikke mulig å justere opp aktiviteten tilsvarende.

Stiftelsens samlede egenkapital og gjeld var ved utgangen av året kr.108 582 381,-, hvorav grunnkapitalen utgjorde kr. 450 000,- og kr. 97 269 116,- er varige driftsmidler som bygning, teknisk utstyr og løsøre.

Arbeidsmiljøet og personalet

Personalet gjennom året (varierende stillingsandeler)

Joakim Arnøy	Freds- og ungdomsarbeid
Elena Badanina	Pedagog
Stian Bones	Seniorforsker II
Sølvi Irene Elvheim	Adm/økonomi
Per Englund	Handverker
Olesja Haag	Praktikant/EVS-voluntør
Ann Kristin Kristensen	Formidling Røde Kors/IHR
Joakim Aalmen Markussen	Forsker
Eystein Markusson	Direktør
Gerd Myrland	Museumsvært
Michelle B. Opshaug	Prosjektleder
Jelena Rackov	Praktikant/EVS-voluntør
Gaute Rønnebu	Stipendiat UiT
Michael Stokke	Forsker
Ulf Eirik Torgersen	Museumsleder
Kristoffer Østnes	Formidler/arkiv

Gjennomsnittlig antall årsverk: 10

Det er ikke registrert forhold som indikerer mangler ved arbeidsmiljøet. Det er ikke registrert skader eller ulykker i 2020. Institusjonen har fokus på HMS og har fulgt dette opp jevnlig. Virksomheten forurensrer ikke det ytre miljø. Det totale sykefraværet var på 6,46 %, fordelt på henholdsvis 4,67 % for menn og 8,70 % for kvinner.

Lokaler

Virksomheten har drevet sin virksomhet i selveid seksjon i sameiet Det 4. Hjørnet i Narvik sentrum. Narviksenteret leier lagerlokaler i Parkhallene av Narvikgården AS.

Likestilling

Stiftelsens styre bestod av tre kvinner og fire menn. Gjennom året var det ansatt fire kvinner og åtte menn i stillinger større enn 50 %.

Besøkstall 2020

Besøkstallene er samlet sett 44 % lavere i forhold til 2019. Nedgangen skyldes restriksjoner og nedgang i antall turister knyttet til korona-pandemien.

	Pax 2020	Pax 2019	Pax 2018	Pax 2017	Pax 2016
Elever i grunnopplæringen (6 - 18 år)	2 345	7 104	5 064	5 760	2 384
Lærere i grunnopplæringen	212	527	367	412	131
Konferanser / åpent hus arr./andre	566	1 869	2 499	2 483	424
Militære avd.	610	930	877	1 360	1 576
Turistgrupper	2 345	4 415	2 991	2 644	
Grupper etter avtale, næringslivet/org	280	1 105	972	841	16 840
Enkeltbesøk - uten tilrettelegging	13 926	20 169	18 187	16 685	
Totalt	20 284	36 119	30 957	30 185	21 365

Nærmere om driften i 2020 og videre drift

Navn

”Narviksenteret” - “Narvik War and Peace Centre”

Visjon

Narviksenteret – fredsbygging gjennom kunnskap om krig

Formål

Stiftelsen skal fremme kunnskap om og forståelse for fred, krigens regler, internasjonale konvensjoner og menneskerettigheter gjennom forskning, dokumentasjon og formidling med særlig fokus på krigs- og okkupasjonshistorien i Nordområdene.

Verdier

Verdigrunnlaget er avgjørende for at vi skal lykkes over tid og er kjernen i styring av Narviksenteret. Verdier motiverer og veileder oss i hvordan vi driver virksomheten og hvordan vi samhandler internt og eksternt.

Human – likeverd, verdighet, til å stole på

Åpen – transparent, inkluderende, upartisk, nysgjerrig

Tilstede – aktuell, synlig, relevant, nyskapende

Respekt – for alle, lyttende, medmenneskelig, troverdig

Korona-pandemien

Den 12. mars 2020 besluttet regjeringen å iverksette de mest inngripende tiltakene i landet siden andre verdenskrig. For Narviksenteret medførte tiltakene total nedstenging av all fysisk publikumsrettet virksomhet fram til medio mai og store deler av staben på hjemmekontor. På grunn av usikkerhet angående inntektene ble to ansettelser stoppet og ikke gjenopptatt før seinhøsten 2020.

Krigsmuseet ble åpnet for publikum 11. mai, men besøket var svært begrenset til midten av juni da vi opplevde bra besøk fra norske og en del finske gjester i skoleferien.

Museet har vært åpent hele tiden, men besøket i månedene september-desember var som ventet svært lavt. Totalt ble besøket 44 % lavere enn året før, noe som var bedre enn fryktet på grunn av et godt besøk i sommerferien. Driften av Narviksenteret har fokusert på prosjekter som kan gjennomføres og det har vært benyttet en blanding av

hjemmekontor og tilstedevær på kontoret. Tilbakemeldingen fra de ansatte er at dette i all hovedsak har fungert godt. Smittetrykket i Narvik har vært lavt, men nesten all planlagt reisevirksomhet ble kansellert. Dette gjør at en rekke prosjekter er utsatt. Vi har møtt stor forståelse fra de som har finansiert prosjektene for dette. Narviksenteret mottok også kr. 1 million i ekstraordinær støtte fra Kunnskapsdepartementet som kompensasjon for bortfall av billettinntekter.

Som et resultat av vakanser i stillinger, besparelser knyttet til reiser og annen aktivitet og kompensasjon fra staten kom Narviksenteret gjennom krisen i 2020 med et lite overskudd.

Holdningsskapende arbeid

Formidling

Skolen er vår viktigste målgruppe og som det fremgår av besøksstatistikken er det gjennomført en rekke tiltak rettet mot skoleverk. Mange har oppsøkt museet, men vi har også hatt besøk på skoler i landsdelen. Til sammen har 2345 deltakere i alderen 6-19 år og 212 lærere tatt del i ulike opplegg.

Undervisningsopplegg i egne lokaler

Vi tar imot grupper fra skolene i regionen til flere ulike undervisningsopplegg.

Eksempler på opplegg som annonseres gjennom våre nettsider og andre kanaler er:

- Beisfjord fangeleir. Både reist ut og hos oss
- Beisfjord fangeleir m/besøk i leiren. Både reist ut og hos oss
- Jøder i Narvik m/besøk på snublesteiner. Hos oss
- Vi, en del av samfunnet: Om fordommer og stereotyper. Hos oss, reist ut og på nett.
- Vi, en del av samfunnet: Om menneskeverd og menneskerettigheter. Både reist ut, hos oss og på nett.
- Fake news, gammelt nytt? Reist ut
- Spioner, sabotører og motstandsfolk. Både reist ut og hos oss
- Vi hadde nok med å overleve... Både reist ut og hos oss
- Det skal ikke ofres en eneste tåre: Om mot, makt og menneskeverd. Både reist ut og hos oss
- Guidet tur i underjordiske nazi-bunkers. (dette har AK gjort lokalt for skoler i høst)
- Så sto vi der på grensen. Reist ut
- Hva ville du ofret for fred? Hos oss og på nett.
- Stjålne år, ungdomsskole. Hos oss
- Stjålne år, barneskole. Hos oss.
- Feltoget fra Trondheim til Narvik. Reist ut
- Demokratisk medborgerskap. Reist ut
- Konflikthåndtering og ADR. Hos oss.

Vi legger stor vekt på å drive et kontinuerlig utviklingsarbeid på alle våre formidlingsopplegg. Så langt det lar seg gjøre forsøker vi blant annet å finne stoff som har lokal relevans for de som kommer på besøk.

Vi spesial-tilpasser også endel opplegg, i første rekke mot grupper av lærere som ønsker å sette særlig fokus på tema hvor Narviksenteret har kompetanse.

De ovennevnte oppleggene har som sin primære målgruppe ungdom i alderen 13-19 år. I tillegg tar vi imot barn fra 6-12 år (og i noen tilfeller også barnehage-grupper) hvor vi tar opp tema som krig, fred, flukt gjennom spill og lek, f.eks. juleverksted.

Undervisningsopplegg utenfor egne lokaler

Siden Narviksenteret er det eneste av freds- og menneskerettighetssentrene som ligger i Nord-Norge har vi som ambisjon å ha aktiviteter og opplegg som når hele landsdelen. Men landsdelen er stor, fra Kirkenes til Narvik er det over 1000 km. I 2020 var det planlagt å fortsette satsingen for å nå flere skoleelever gjennom besøk ute i skolene. På grunn av pandemien ble ikke dette helt som planlagt. Vi har avlyst besøk fra 2548 elever som hadde booket besøk. Vi forsøker å finne alternative løsninger, men regner med at vi vil være tilbake i normalt gjenge i løpet av høsten 2021 når det gjelder skolene.

Narviksenteret har videreført samarbeidet med FN-sambandet. Da det ikke lot seg gjøre med vanlig gjennomføring av film- eller menneskerettighetsundervisning verken under Vinterfestuka eller rundt FN-dagen, ble vi enige om å utsette flere aktiviteter til 2021.

Militært personell

Det er en lang tradisjon for besøk fra ulike militære grupper ved krigsmuseet i Narvik. Til sammen utgjorde disse 610 personer i 2020. Dette omfatter grupper fra norske og utenlandske utdanningsinstitusjoner, norske militære avdelinger på velferdstur og besøkende utenlandske militære enheter på treningsopphold eller offisielle besøk. Vi tilrettelegger opplegg i den grad det er ønskelig innen krigshistorie og internasjonal humanitære rett.

Røde Kors og Internasjonal Humanitær Rett

I løpet av året har vi arbeidet sammen med Røde Kors for å tilpasse formidlingsopplegg og utstillinger knyttet til internasjonal humanitær rett og andre felles kjerneverdier.

På grunn av omorganisering i Norges Røde Kors har ikke arbeidet gått så fort som det var planlagt, men fortsetter i henhold til samarbeidsavtale og de tiltakene vi er enige om å gjennomføre.

Høyere utdanning

De oppleggene som var planlagt i samarbeid med universiteter og høyskoler ble dessverre avlyst i 2020. Det er gitt støtte til flere studenter som arbeider med sine

masteroppgaver. Ansatte ved Narviksenteret har vært forelesere og sensorer ved samarbeidende institusjoner.

Faste utstillinger

Utstillingen i Krigsmuseum er det elementet i virksomheten som har størst synlighet, genererer størst aktivitet og krever mest ressurser.

Ved siden av å fortelle den nordnorske krigshistorien har utstillingen en del som reflekterer over universelle spørsmål knyttet til krig, konflikt og menneskerettigheter. Som besøkstallene viser har utstillingen besøk fra mange forskjellige grupper. Ved siden av å være et sentralt virkemiddel i det holdningsskapende arbeidet overfor barn og unge spiller den en viktig rolle som en del av reiselivstilbudet i regionen.

Midlertidige utstillinger

I 2020 har vi arbeidet med flere midlertidige utstillinger.

Frigjøringsjubileet

I samarbeid Kamratföreningen Lapplands jägare (som eier de militære motivene som den svenske fotografen Sven Hörnell tok) presenterte vi en midlertidig utstilling med foto fra frigjøringsdagene i Nord-Norge. Utstillingen stod opp fra nyttår og ut august, men fikk aldri noe offisiell åpning, da denne var planlagt 8.5.

Slit og fortvilelse

Dette er en utstilling om polske tvangsarbeidere i Nord-Norge under andre verdenskrig. Utstillingen er et samarbeid med det polske marinemuseet i Gdynia og finansiert av den tyske EVZ-stiftelsen. Det er planlagt at utstillingen skal stå både i Gdynia og Narvik, med tilhørende seminar. Det er produsert en utstillingskatalog i tre språkversjoner. Utstillingen var kommet ferdig fra trykkeri da pandemien brøt løs og står nå på lager inntil vi kan gjennomføre gjensidig besøk ved åpning og seminar.

Stjålne år

Dette er en utstilling om barns opplevelse av krigsårene i Nordvest-Russland og Nord-Norge. Det er et samarbeidsprosjekt med regionmuseet i Murmansk. Utstillingen er produsert i to versjoner, en på norsk og engelsk og en på russisk og engelsk. Utstillingskatalogen er tilgjengelig på tre språk. Utstillingen er finansiert av Barentssekretariatet og Fritt Ord. Det var planlagt gjensidig besøk ved åpningene, på tross av at dette ikke lot seg gjøre valgte vi å åpne utstillingene samtidig i Narvik og Murmansk i 8.9.20.

Digital frigjøringsutstilling

Da alt ble stengt ble det klart at frigjøringsjubileet ikke kunne markeres som planlagt. På grunn av stopp i andre prosjekter ble det frigjort en del tid og vi valgte å lage en digital utstilling på web-sidene til krigsmuseet som ble lansert 6.5.20. Utstillingen baserer seg på fotografier av Trygve Romsloe og dagboknotater fra Greta Dahl med flere. I løpet av året hadde utstillingen 2091 digitale besøkende i løpet av 2020.

Digitale flater

Narviksenteret opererte i 2020 tre ulike nettsteder. Vi har valg å skille mellom Narviksenteret og krigsmuseet er at vi opplever at det er ganske stor forskjell på de som er ute etter et museumsbesøk/reiselivsprodukt og de som er ute etter å lære om fagstoff eller trenger inngående kunnskap om Narviksenteret.

Det tredje nettstedet er en formidlingsportal for forskningsprosjektet "I en verden av total krig. Norge 1939-45" hvor det presenteres artikler, bakgrunnsstoff og forskerprofiler. Det ble opprettet nettbokhandel tilknyttet krigsmuseet.no.

Narviksenteret - (www.narviksenteret.no) hadde i 2020 totalt 5663 besøkende.

Narvik krigsmuseum - (www.krigsmuseet.no) hadde i 2020 totalt 14 258 besøkende.

Total krig - (www.totalkrig.no) hadde i 2020 totalt 1739 besøkende.

I mai 1.5.20 ble vi medlem i forskning.no. I 2020 presenterte vi tre artikler, disse hadde til sammen 7480 visninger.

Sosiale medier

Vi har profiler på en rekke sosial medier, men på grunn av kapasitet har vi hittil valgt å fokusere på Facebook. Narviksenteret hadde i 2511 følgere i 2020, mens krigsmuseet hadde 297 følgere. Det sosiale medielandskapet er i stadig endring og vi ser at de fleste vi treffer er i aldersgruppen 35+. Dette harmonerer godt med det generelle bildet av hvilke plattformer de ulike aldersgruppene bruker. Vi kommer til å videreutvikle dette arbeidet fremover og vurdere andre plattformer, samtidig som dette også er et ressurs spørsmål.

Foredrag, seminarer og annet

Det ble til sammen holdt 5 seminarer, boklanseringer eller andre arrangementer åpne for publikum.

Narviksenteret gir råd og informasjon til mange som er interessert i tema som vi har spiss-kompetanse innen, både forfattere, journalister og andre.

Satsing rundt “Kampen om Narvik”

Spillefilmen “Kampen om Narvik” var planlagt 25.12.20 og filmingen var godt i gang i mars. På grunn av pandemien ble det stopp i produksjonen, men den kom i gang igjen og det er forventet premiere i julen 2021. Styret besluttet i desember 2019 å bruke sjansen til å satse på økt tilbud mot reiselivet. Dette arbeidet har vært fulgt opp gjennom 2020 og har fulgt to hovedspor.

For det første gjennom å utvikle egne produkter rettet mot reiselivet. På tross av situasjonen fikk vi blant annet gjennomført en bunkersvandring rettet mot familiemarkedet som var godt besøkt og fikk god kritikk. Det ble også testet flere andre produkter. Det planlegges

For det andre samarbeider vi et prosjekt sammen med Filmklynge Nord, Visit Narvik og Storyline Nor om å legge til rette for at reiselivsbransjen er klar for å tilby produkter rettet mot turister når filmen er lansert. Det er Narviksenteret som leder dette arbeidet. Prosjektet skal også hjelpe filmbransjen til å profesjonalisere arbeidet med å bli lokale co-produsenter for storproduksjoner. Prosjektet mottok finansiering fra Samfunnsloftet og Innovasjon Norge i 2020.

Internasjonalt ungdomsarbeid

Narviksenteret har deltatt i flere prosjekter innen EU-kommisjonens ungdomsprogram Erasmus +: Aktiv Ungdom. Men vi har hatt en lavere søknadsfrekvens enn tidligere år. Dette har sammenheng med hvordan året ble, og vanskeligheter med å planlegge mobilitetsaktiviteter. I 2020 videreførte vi vårt siste EVS-prosjekt, samt vårt strategiske partnerskap. Vi fikk også støtte til en ny ungdomsutveksling, som inntil videre står på vent.

Vår koordinator var i februar til stede på de nordiske landenes årlige Erasmus + seminar, og gjennomførte en workshop om erfaringsutbytte fra tidligere prosjekter vi har hatt. Han gjennomførte også en workshop om Narviksenterets bruk av Erasmus + programmet i sin undervisningsstrategi under avslutningskonferansen for Erasmus + programperioden for 2014-2020. Han har også videreført sin rolle som distriktskontakt for programmet.

European Voluntary Service (EVS)

a) Ved utgangen av mars avsluttet våre 2 volontører, fra henholdsvis Serbia og Tyskland. De har blant annet assistert med vertskapet i krigsmuseet i sommermånedene og utført annet formidlingsarbeid. De 2 hadde prosjekter på henholdsvis 12 og 10 måneder, men fikk begge forsinkede hjemreiser grunnet få og vanskelige reisemuligheter.

b) Ved årets start hadde vi 1 norske ungdom utenlands, for et prosjekt i Leipzig, Tyskland. Han avsluttet prosjektet og returnerte til Norge i mars 2020.

I september reiste en norsk ungdom til utenlands for et European Solidarity Corps-prosjekt med Narviksenteret som sendeorganisasjon. Hun gjennomfører i skrivende stund et prosjekt i Leipzig, Tyskland.

I det nye programmet som har overtatt for EVS – European Solidarity Corps (ESC) – har ikke norske organisasjoner lengre anledning til å søke finansiering for deltakere, men kan kun bidra som støtteorganisasjoner for norske ungdommer som reiser utenlands.

Ungdomsutvekslinger

Vi søkte, og fikk innvilget prosjektstøtte til ungdomsutvekslingen “Project Neverland” som var en videreføring av et flerårig samarbeid med partnere i Serbia, Frankrike og Slovakia. Vi trakk også inn en ny partnerorganisasjon fra Tyskland. Prosjektet var planlagt å gjennomføres i Slovakia sommeren 2020, men ble utsatt.

Hele prosjektet er forlenget med 12 måneder, og kan gjennomføres sommeren 2021, hvis mulig, alternativt som et digitalt arrangement.

Opplæringskurs

I 2020 har vi ikke gjennomført noen opplæringskurs som del av egne prosjekter. Vi har derimot bidratt med trainer-kompetanse til kursene “Seminar/study visit on sensitive topics in working with young refugees and asylum seekers” Bureau Internationale Jeunesse, Belgia, i mars; “Becoming a part of Europe” med Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, på nett i november; og “Thorvald Stoltenberg-seminaret” med Det europeiske Wergelandsenteret, på nett i november.

Strategisk partnerskap

Det strategiske partnerskapet «Design2Learn» med en ramme på €124 942 ble startet opp høsten 2019. Prosjektet undersøker hvilke designmetoder som er i bruk for utforming av læringsopplevelser i ulike lærings- og utdanningssektorer. Alle planlagte mobilitetsaktiviteter i prosjektet ble utsatt, inkludert et prosjektmøte i Narvik, samt del 1 av opplæringsmodulen i prosjektet.

Vi har derimot utført alle forhåndsundersøkelser, inkludert en spørreundersøkelse blant formidlere i Europa. Opplæringsaktivitetene i prosjektet er flyttet over til digital plattform, med 20 deltakere fra Norge, Spania og Portugal. De 5 norske deltakerne i gruppen kommer fra Nansen Fredssenter, Hamsunsenteret, Stopp hatprat, New School, og Justismuseet. Kursprogrammet løper mesteparten av 2021.

Grunnet forsinkelser som oppsto i vårmånedene 2020 har vi forlenget prosjektperioden med 5 måneder, slik at sluttdato for “Design2Learn” er januar 2022.

Forskning og dokumentasjon

Det NFR-finansierte forskningsprosjektet "I en verden i total krig: Norge 1939-45" representerer et ambisiøst forsøk på å nytolke Norge under andre verdenskrig og å bevege forskningen inn i uutforskede områder. Narviksenteret er formidlingsansvarlig i prosjektet og har videreført arbeidet med å bygge opp en formidlingsportal om andre verdenskrig rettet mot allmenheten, totalkrig.no.

Som en del av prosjektet er Gaute Rønnebu ansatt av UiT som PhD-stipendiat med arbeidssted Narviksenteret. Rønnebu har videreført arbeidet med et delprosjekt med arbeidstittelen «humanitære organisasjoners rolle i Norge under andre verdenskrig».

Det har lenge vært arbeidet med å utvide staben av forskere. På grunn av usikkerhet knyttet til økonomi under pandemien ble arbeidet ytterligere forsinket. Men i november ble det ansatt en forsker med PhD og en forsker II med professorkompetanse. Begge disse vil bidra til forskning på problemstilling knyttet til andre verdenskrig og forskningsformidling. Arbeidet med egen forskningsstrategi vil også bli vektlagt.

Prosjektet «Jugoslaviske fanger i Norge under andre verdenskrig» har vært videreført i 2020 og forventes å avsluttes i 2021.

Samarbeidsprosjektet «Jernbanebygging i Nordland under andre verdenskrig. Sovjetiske krigsfangers fangenskap og tvangsarbeid» har siden 2017 vært et prosjekt under det norsk-russiske miljøvernssamarbeidet, under forkortelsen KULT-2. Det har som mål å formidle fangeleirene og minnesmerkene etter de sovjetiske krigsfanger langs den planlagte jernbanelinjen i Nordland. Dette er et samarbeid med Riksantikvaren, Nordland fylkeskommune, Likhatsjev-instituttet og en rekke andre norske og russiske partnere. Prosjektet er finansiert 2019-21. Narviksenteret arbeider med historiske arkivøk og formidlingstiltak i prosjektet. Det foreligger nå delvis finansiering fra BarentKult for å bygge et minnested over fangeleiren Bjørnelva på Saltfjellet og Narviksenteret har vært prosjektleder i 2020.

Samlingsforvaltning

Samlingene

I året som gikk har vi arbeidet videre med samlingsforvaltning og -registrering. Det er kjøpt inn utstyr, gjennomført opplæringstiltak og klargjort for økt tilgjengelighet på digitale plattformer, som Digitalt museum.

Samarbeidsprosjektet med de øvrige museene i Nordland og Nordland fylkeskommune med sikte på å etablere en felles konserveringsenhet i fylket ble videreført.

Samlingene knyttet til Narvik Krigsmuseum, som er bygd opp av Nordland Røde Kors krigsmuseum, består av 29 570 kulturhistoriske gjenstander, 36 kunsthistoriske gjenstander og 8015 fotografier. I tillegg har Narviksenteret en stor samling bestående av kopier og originaler av historiske dokumenter og bøker.

Åpent magasin

I samarbeid med Museum of Slovak National Uprising (Slovakia) har vi fått innvilget støtte fra EØS-midlene til å utrede et såkalt åpent magasin og samtidig drive kompetanseheving i staben. Et åpent magasin er en måte å gi publikum tilgang til større deler av samlingene sammenliknet med slik det er nå og vil også gi rom for flere forskningsbaserte midlertidige utstillinger. Prosjektet er noe forsinket på grunn av korona, men vil løpe ut 2023, og vil forhåpentligvis hente seg noe inn igjen.

Fredning av Narvikfjellene

Sommeren 2020 nedla Riksantikvaren fredning over et område i Narvikfjellene for å sikre rester etter kampene i området våren 1940. Narviksenteret har vært i tett dialog med Riksantikvaren og Nordland fylkeskommune under hele prosessen og har også utført feltarbeid og dokumentasjonsgrunnlaget på oppdrag fra fylkeskommunen. Den 10.9.20 ble det gjennomført en offisiell fredningsmarkering med klima- og miljøminister Sveinung Rotevatn i spissen for en rekke representanter fra det offisielle Norge. Markeringen ble gjennomført i form av en 6 timers marsj inn i det fredete området som ligger langt fra vei.

Det ble startet et forprosjekt i samarbeid med UiO for å se nærmere på formidling av området ved hjelp av digitale hjelpemidler. Forprosjektet mottar støtte fra Nordland fylkeskommune.

Samarbeid

Bak navnet Narviksenteret ligger tanken om at organisasjonen skal samle relevante ressurser. For å gjøre dette trengs godt og omfattende nettverksarbeid. Som det fremgår over har vi gjennomført en rekke aktiviteter i samarbeid med andre organisasjoner i inn- og utland.

I tillegg til dette har det vært fokus på økt samarbeid med de øvrige freds- og menneskerettighetssentrene og det har vært utstrakt kontakt på direktør-nivå om flere saker.

Relasjonen til Nordland Røde Kors står i en særstilling for Narviksenteret og dette samarbeidet har vært videreført i 2020.

Narviksenteret har samarbeidsavtaler med UiT og Nord Universitet. Begge universitetene er viktige samarbeidspartnere og faglige støttespillere. Vi samarbeider

med de omliggende regionmuseene og deltar på de halvårlige dialogmøtene mellom museumsdirektørene og Nordland fylkeskommune.

Narviksenteret er blant annet medlem av:

- Norges Museumsforbund
- ICOM
- Reiselivsklyngen Innovative Opplevelser
- Narvik Næringsforening
- Visit Narvik
- Virke